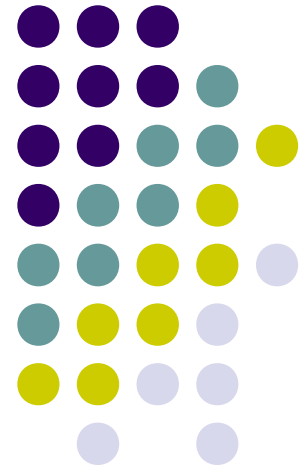

Charakteristika

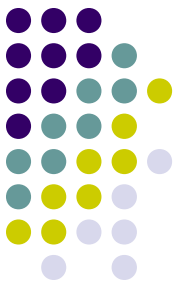
Znaky slohového útvaru,
jednoduchá cvičení

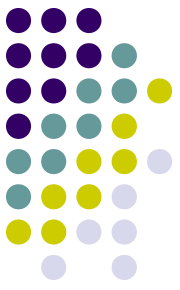
Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Olga Vykysalá.

Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje

Charakteristika

- druh popisu – zejm. v psané formě
- uplatňuje se v rámci uměleckého stylu (v běžném životě i v prostěsdělovacím) – prolíná se postup vyprávěcí, popisný a úvahový
- cílem je zachytit vnější i vnitřní vlastnosti (povahu) nějaké bytosti, nejčastěji osoby
- subjektivní přístup autora

Druhy charakteristiky

- 1. a) statická – jen výčet vlastností
b) dynamická – projevy chování + vlastnosti
- 2. a) přímá – přímé pojmenování vlastností (**Je upřímný, spolehlivý.**)
b) nepřímá – z jednání a chování vyplývají určité povahové rysy (**Vždy říká pravdu, i když si tím často zkomplikuje situaci. Když něco slíbí, vím, že to splní.**)

Pro uměleckou charakteristiku je typická kombinace všech druhů.

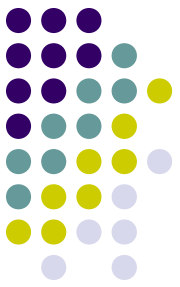
Úkol – pojmenování vlastnosti

Pojmenuj vlastnosti, na něž odkazují jednotlivá rčení:

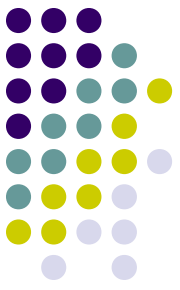
- Je jako slon v porcelánu.
- Má pro strach uděláno.
- Nechá si pro korunu koleno vrtat.
- Je všemi mastmi mazaný.
- Pro jiné by se rozkrájel.
- Má oči na stopkách.
- Šijí s ním všichni čerti.
- Je skoupý na slovo.
- Mohl by skály lámat.

Úkol - jednoduchá charakteristika

Pokus se vystihnout povahu člověka, o němž víš, že...

- a) hodně čte, zejména historické a dobrodružné romány, sbírá historické mapy, hodně cestuje po ČR
- b) tráví většinu volného času v dílně, přátelé oceňují jeho schopnost opravit cokoli, vyrobil si nábytek do domu
- c) přestěhoval se z města na venkov, stará se o nemocnou maminku, rád sbírá houby, v zimě chodí krmit lesní zvěř
- d) organizuje společenské akce pro děti, v rámci dovolené jezdí jako vedoucí na skautské tábory, rád vymýšlí soutěže, hry, je s ním legrace

Hra

- Žáci vytvoří dvojice.
- Jeden si vezme papír a tužku a sedne si zády k tabuli.
- Druhý se pokusí co nejpřesněji popsat osobu, jejíž tvář uvidí na obrazovce.
- Kreslíř se pokusí na základě získaných informací vytvořit co nejpřesnější identikit pohřešované osoby. Po celou dobu své práce mlčí.
- Po dokončení obrazu si svůj výtvar porovná s originálem.
- Při popisu druhého obrázku si žáci své role prohodí.

Obrázek č. 1

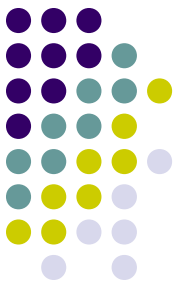
Obrázek č. 2

Kompozice charakteristiky

- Je třeba postupovat **systematicky**, tj. od celku a jeho vlastností k jednotlivým částem a jejich vlastnostem.
- Obvyklý postup při charakteristice osoby:
 1. představení dané osoby, popř. vztah pisatele k ní
 2. vnější popis – vzhled (postava, obličej a jeho části, popř. další části těla)
 3. vnitřní charakteristika – vlastnosti a projevy chování dané osoby v určitých situacích (kombinace přímé a nepřímé charakteristiky)
 4. zhodnocení dané osoby, shrnutí

Jazyk charakteristiky

- umělecký styl => využití všech prostředků, které tento styl umožňuje
- základní jazyková rovina – spisovný jazyk
- důraz na přídavná jména a slovesa, zejm. dějová
- obrazná pojmenování - metafory, přirovnání, personifikace...
- expresivní výrazy
- důležitá - synonymie